

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

PASSANTEN

psychologische thriller

door

Carl Eyckmans

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

1998

Nr.2449

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste DRIE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel 4

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

Wettelijk depot D/1998/220/19
ISBN 90-385-0560-4

© 1998 Toneelfonds J. Janssens/Carl Eyckmans

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

**Dames, Heren Regisseurs,
Dames, Heren Akteurs,**

Toen in 1993 "Reizigers" werd uitgegeven door het Toneelfonds Janssens en het na de creatie door het Centrum Voor Amateurkunsten een eigen leven begon te leiden in Vlaanderen dacht ik dat ik van het meisje verlost was. Toen ik in 1997 de kans kreeg om het stuk te regisseren bij Podium te Lovendegem besepte ik dat het meisje nog een leven had na de dood. Ik vroeg me af hoe het met haar ging...
Passanten.

"Passanten" is dus geen vervolg op "Reizigers".
Het is er eerder een GEvolg van.

Toch zou ik u willen vragen "Reizigers" te lezen vóór u aan "Passanten" begint te werken. Het zal u helpen om sommige karaktertrekken en nadrukken op de scène te brengen.

Met dank.

Veel succes!!

C.E.

Decor

Een bank naast een weg die door het bos loopt. Vroeger was het een bushalte.

PERSONAGES:

Een man van middelbare leeftijd
Een jonge vrouw

Aan **Mikke Bruggeman** en **Willy Leus**
die "body" gaven aan het meisje en de man
Aan **Roger Van De Voorde** en **Mark Bultereys**
die de "reis" organiseerden
Aan **Ellen Rodts** en **Marc Thys**
die toonden dat er leven is na de "terminus".

PASSANT:(Frans) m. (-en)
1/ voorbijganger
2/ doortrekkend reiziger
3/ reiziger die ondersteuning behoeft
4/ doortrekkend gevangene
Van Dale

*Remember how it felt? Right after you blew his brains out?
Like flying or doing acid or falling down a deep black velvet
well. Like the first time you ever went skinny-dipping on that
little private lake, in the middle of the night, and you lay on
the raft with the moon over your head and the water lapping.
Letting the entire universe have its way with you.
Like sex. Maybe better.*

*This is an invitation.
Step into my parlor, said the spider to the fly.
Who's the spider?
Who's the fly?*

*Watch me
A.J. Holt*

- Meisje: Mijnheer! Mijnheer!
De man hoort haar. Het loopritme is verbroken. Hij stopt, ziet het meisje zitten.
- Man: Roept u mij?
- Meisje: Ja.
- Man: Ik had u niet gezien. U liet me schrikken.
- Meisje: Dat spijt me.
- Man: Zo erg was het niet.
- Meisje: Hebt u een bezwaard geweten?
- Man: Nee. Waarom?
- Meisje: Omdat u schrok toen u mijn stem hoorde.
- Man: (grinnikt) Ik schonk meer aandacht aan mijn ademhaling dan aan de omgeving. Dat is alles.
- Meisje: Hebt u een ogenblik?
- Man: (aarzelt) Ja. (kijkt op zijn horloge) Nee.
- Meisje: Dan spijt het me dat ik u gestoord heb.
- Man: (herpakt zich) Och, het is nu toch al verknoeid. Het ritme is verbroken.
- Meisje: Het ritme?
- Man: Het liep vandaag gesmeerd. Ik dacht een uitzonderlijke tijd te kunnen halen.
- Meisje: Wat doet u hier?
- Man: Dat hebt u toch gezien? Ik loop. Ik jog.
- Meisje: Waarom?
- Man: Om mijn conditie op peil te houden. (grinnikt) Nee. Als ik eerlijk wil zijn, moet ik zeggen: om mijn conditie op een fatsoenlijk peil te krijgen...En daar zal ik nog veel zweet voor moeten verliezen.
- Meisje: U wil dus dat uw lichaam in orde is?
- Man: Ja. Dat is een wens. Ik hoop dat.
- Meisje: Waarom?
- Man: Och. U weet wel: een gezonde geest in een gezond lichaam. Op mijn leeftijd moet het hart verzorgd worden. Ik ken er verscheidenen die de verwaarlozing nu uitzweten bij een cardioloog. Er zijn er in mijn kennissenkring zelfs enkelen die het niet meer kunnen verdervertellen.
- (grijnst teatraal) Hun as werd uitgestrooid.
- Meisje: Gaat u ook onder de zonnebank?
- Man: (aarzelt) Nee.
- Meisje: (glimlacht) Dan bent u wel met vakantie geweest. Dat laagje bruin kan de zon u hier niet gegeven hebben.

- Man: Het gebeurt wel dat ik in de fitnessclub even onder de lampen kruip. Maar zeker niet regelmatig.
- Meisje: Eénmaal per week?
- Man: Dat is te veel. Dat vind ik overdreven.
- Meisje: Tweemaal per maand?
- Man: Zoiets. Ja, vorig jaar gebruikte ik een abonnement van twintig beurten.
- Meisje: U antwoordde nochtans zeer spontaan dat u niet zonnebankte.
- Man: (in verlegenheid gebracht) Ik ben ouderwets. Ik vind het als man nog altijd moeilijk om toe te geven dat ik naakt onder de lampen ga liggen.
- Meisje: U wil mooi zijn.
- Man: Nee. Ik wil er goed uitzien, een gezonde indruk maken.
- Meisje: U hebt graag dat de mensen naar u kijken.
- Man: (voelt zich ongemakkelijk) Dat weet ik niet. Ik ga graag om met mensen die er goed uitzien en dus veronderstel ik dat zij het ook prettig vinden als ik mij verzorg. U zoekt waarschijnlijk toch ook het gezelschap van mensen die er volgens u best mogen zijn.
- Meisje: U denkt dus dat ik u heb aangesproken omdat ik u een mooie man vind. (Het meisje staat recht, komt tot bij de man.)
- Man: (snel) Dat heb ik niet gezegd. Dat heb ik zelfs niet gesuggereerd. U trekt wel een zeer eigenaardige conclusie. Het zou niet in mijn hoofd opkomen te denken dat u...
- Meisje: (onderbreekt) Vindt u het prettig dat ik u, hoe zou ik het zeggen...monsterend, kritisch bekijk?
- Man: (in de war) Ik weet niet. Ik heb daar geen moment bij stilgestaan. Ik zou daar zelfs geen antwoord op kunnen geven... (verwijdert zich enkele stappen van haar, dan heftig) Verdomme, u maakt mij verlegen. Op een minuut tijd hebt u mij al meer vragen gesteld dan ik kan...wil beantwoorden...Dit is een situatie die niet echt is. Zoiets vind je alleen in boeken.
- Meisje: De werkelijkheid kan je niet opschrijven. Die is zo verbijsterend dat niemand het zou geloven.
- Man: Wat wil u daar mee zeggen?
- Meisje: Niets. Dat is een citaat van Simon Carmiggelt, een schrijver.
- Man: (bijna agressief) Mij goed! Maar u begrijpt toch wat ik bedoel...Dit is geen realiteit...Het kán niet! Ik loop door het bos zoals ik al weken doe. Er is niets aan de hand tot ik een jonge vrouw ontmoet die mij allerlei vervelende vragen stelt.
- Meisje: Ik was nog niet klaar.
- Man: Het laat mij koud wat u nog van plan bent. Ik wil er niets mee te maken hebben...Maar ik weet wel dat als ik dit morgen aan één van mijn collega's vertel hij mij niet zal geloven.

- Meisje: In de veronderstelling natuurlijk dat u de kans krijgt om iets verder te vertellen. Dat is misschien de bedoeling niet.
- Man: Wie zou mij kunnen verhinderen te praten? U beseft toch wel dat dat klonk als een bedreiging?
- Meisje: (glimlachend) Oh ja? Dan moet u mij verontschuldigen... Want dat was het niet. Het was geen bedreiging, wel een vaststelling...
- Man: Goed! Juffrouw, ik stel vast dat ik hier al veel te lang mijn tijd sta te verliezen.
- Meisje: (alsof zij hem niet gehoord heeft) U zei net dat u niets te maken wil hebben met mijn plannen. Een vlieg wil ook niets te maken hebben met het web van de spin.
- Man: U kan er wel voor zorgen dat ik mij niet op mijn gemak voel maar bang kunt u mij niet krijgen.
- Meisje: Gelukkig maar! Ik zou het niet prettig vinden als u uw waardigheid mocht verliezen. Ik zou het mezelf kwalijk nemen: het zou net zijn alsof ik uw eer had aangetaast...een soort morele verkrachting.
- Man: (grinnikt) Onvoorstelbaar!
- Meisje: Wat?
- Man: Twee vreemden zien elkaar voor het eerst in een bos en praten over de zonnebank en over morele verkrachting. Probeer maar eens aan iemand wijs te maken dat je het zelf hebt meegemaakt.
- Meisje: Nochtans is deze ontmoeting niet uniek.
- Man: Oh nee?
- Meisje: Iets meer dan een jaar geleden ontmoetten hier, op dezelfde plaats, een meisje en een man elkaar. Een uur lang praatten ze met elkaar. Ze vochten met woorden. Toen ze afscheid van elkaar namen, zei het meisje: "Alstublieft, papa. Dank u wel dat u mij genezen hebt. Ik hoop dat u nu ook gezond bent... (Zij doet haar best om niet te laten merken dat zij ontroerd is.)"
- Man: Zij waren vader en dochter en allebei ziek maar de kans op genezing was zeer groot toen zij uit elkaar gingen.
- Meisje: U bent zeker niet dom.
- Man: Dank u. Wat mankeerden zij en waarom konden zij niet gewoon thuis met elkaar praten? Dat lijkt mij toch gezelliger dan hier...zeker als je ziek bent.
- Meisje: Laten we hen maar vergeten. Ik wou alleen maar zeggen dat er hier al eerder ongewone conversaties werden gevoerd.
- Man: Nee. Wacht even. Hoe weet u dat allemaal? Eén van beiden heeft het u verteld?
- Meisje: Juist.
- Man: De vader of de dochter?
- Meisje: (glimlacht) Bent u een beetje nieuwsgierig?

- Man: (glimlacht eveneens) Blijkbaar wel. Nieuwsgierigheid is misschien een ondeugd maar ik troost me met de zekerheid dat u mij er toe heeft aangezet. (De man gaat op de bank zitten.)
- Meisje: Tegelijkertijd voelt u zich al wat beter op uw gemak. Dat vind ik prettig.
- Man: Echt?
- Meisje: U werd een beetje boos. U wilde weg. En nu schijnen het verbroken ritme en de ademhaling niet meer interessant te zijn.
- Man: (glimlacht) Ondertussen weet ik nog niets meer.
- Meisje: Goed. Als u blijft aandringen, geef ik mij over...Ik ken het meisje. Soms is zij een kameraad, soms is zij een vriendin. Ze kan mijn klagmuur zijn maar het gebeurt ook dat zij een vervelende, opruiende, bemoeizieke klier is.
- Man: Zij is zeker veel meer dan een oppervlakkige kennis.
- Meisje: Ik weet het niet. Wanneer kent men iemand echt? Wanneer kent men zichzelf? Durft u te beweren dat u uzelf kent?
- Man: Ik vermoed het.
- Meisje: Hoort u uzelf nooit dingen zeggen waar u verbaasd over bent? Doet u nooit iets dat u nooit van uzelf had verwacht?
- Man: Dat zal wel.
- Meisje: Dat klinkt erg vaag.
- Man: Ik weet van mezelf dat ik me zoveel mogelijk onder controle probeer te houden.
- Meisje: Lukt dat meestal?
- Man: Ik merk regelmatig dat anderen daar minder goed in zijn dan ik.
- Meisje: De ideale man. Eén van de uitstervende diersoorten.
- Man: Giftigheid en haat.
- Meisje: Wat?
- Man: U vertelde net iets over uzelf.
- Meisje: (geschrokken) Ik?
- Man: (glimlacht) En uit uw schichtige reactie valt af te leiden dat ik niets te weten móet komen.
- Meisje: Wat weet u dan?
- Man: Ik dacht gehoord te hebben dat u niet echt op mannen gesteld bent.
- Meisje: (glimlacht) U zit er volstrekt naast. Ik heb nog nooit een slechte ervaring met een man gehad maar... (stokt)
- Man: Maar?
- Meisje: Misschien werd ik als kind overbeschermd...ik moest altijd voorzichtig zijn met de grote gevaarlijke wereld.

Ik werd opgevoed door mijn moeder. Zij wilde niet dat ik in de hel terecht kwam die zij had gekend...Diegene die haar leven verknoeide, was toevallig een man...vandaar...

Man: Waar was uw vader?

Meisje: Weg.

Man: Weg?

Meisje: Ja.

Man: Zo maar?

Meisje: Is dat soms een wonder? Hij zal toch niet de eerste man in de geschiedenis geweest zijn die zijn gezin in de steek liet en die er voor zorgde dat zijn kind in het dorp met de vinger werd gewezen...(na stilte) Ik wil er niet meer over praten.

Man: Het spijt me.

Meisje: Wat?

Man: Ik heb ongewild een gevoelige snaar geraakt.

Meisje: (haalt de schouders op) Ieder huisje heeft zijn kruisje.

Man: Ik betwijfel toch of volkswijsheid echt een troost kan zijn.

Meisje: Hoe bedoelt u?

Man: (aarzelt) Ik weet niet goed hoe ik het onder woorden moet brengen...

Meisje: Ik heb tijd.

Man: (lacht) En mijn trainingsprogramma is ook al lang om zeep... (aarzelt) Ik geloof niet dat een jonge vrouw die zich als kind vernederd voelde, zich zomaar neerlegt bij de situatie. Zij gelooft niet in een huisje met een kruisje. Zij wil op de één of andere manier wraak nemen. (Het meisje kijkt hem vol bewondering aan.) Wat denkt u?

Meisje: Ik geloof dat ik al gezegd heb dat u zeker niet dom bent.

Man: Ik hoop maar dat u mij niet uitverkoren hebt om te boeten voor de zonden van uw vader.

Meisje: (glimlacht) Dat zou misschien nog eens een idee zijn.

Man: Ik heb één troost: ik heb de laatste weken goed getraind en ik vermoed dat ik sneller loop dan u.

Meisje: Als ik niet vooraf weet dat ik zal winnen, reageer ik nooit op een uitdaging.

Man: Ik geloof dat u geen katje bent om zonder handschoenen te benaderen. (Het meisje lacht. Het is echter geen vrolijke maar een kille lach.) Waarom lacht u?

Meisje: Ik ken maar één versje...Het is er eentje waar ik een zeer speciale herinnering aan bewaar én ...het gaat over een kat.

Man: Die herinnering heeft natuurlijk alles met uw vader te maken.
Meisje: (verstijft) Waarom veronderstelt u dat?

- Man: Ik stel me zo voor dat hij u als klein meisje op de knieën nam en u een gedichtje leerde dat hij op zijn beurt nog kende van zijn ouders.
- Meisje: (giftig) Kunt u zich ook voorstellen dat ik mijn vader nooit gekend heb?
- Man: Oei! Hij was dus al weg toen u werd geboren?
- Meisje: Niemand wist van waar hij kwam. Plots was hij in het dorp. Elke jonge vrouw had hem opgemerkt omdat hij knap was maar vooral omdat hij altijd lachte...Hij verleidde mijn moeder op het dorpsbal. Voor haar was hij de sleutel tot een vrolijke toekomst.
- Man: En toen?
- Meisje: (kwaad en giftig) En toen! En toen! Moet ik er soms een tekeningetje bij maken? Hij was een man.
- Man: (grinnikt) Dat is niet uitzonderlijk...Bij mijn weten zijn het meestal mannen die vader worden.
- Meisje: (traag, bijna dreigend) U bent niet grappig.
- Man: Waarom maakt u zich toch zo kwaad? Ik veronderstel dat zij samen een leuke tijd hadden en...
- Meisje: (onderbreekt) Die leuke tijd duurde geen kwartier. Hij werkte zijn natuurlijke behoefte af en verdween. Hij heeft zelfs nooit geweten dat mijn moeder de pech had om zwanger te zijn.
- Man: Heeft u later nooit geprobeerd hem te vinden?
- Meisje: (zeer zacht) Toch wel.
- Man: En? Is het u gelukt?
- Meisje: Wilt u mijn versje horen? Ja of nee?
- Man: Natuurlijk!
- Meisje: (ze klinkt kinderlijk onschuldig en lief) Minneke Poes, aardige kat...(ze stopt) Kent u het?
- Man: Nee.
- Meisje: Goed. Opnieuw. (terug andere toon) Minneke Poes, aardige kat...Muisjes vangen hoe doe je dat?...Met mijn pootjes sapperlootjes...Want mijn staart is nietsje waard...
- Man: (lacht) Prachtig!
- Meisje: (glimlacht) Ik leerde het van mijn moeder. Het is naar het schijnt al zeer oud.
- Man: U moet toegeven dat het perfect bij u past.
- Meisje: (ontspannen, alsof ze gevleid is) Hoe weet u dat?
- Man: Weten? Nu geeft u dus toe dat u wel iets van een kat heeft die haar klauwen weet te gebruiken.
- Meisje: (gespeeld onschuldig) Ik ben me van geen kwaad bewust.
- Man: Op enkele minuten tijd heb ik hier een paar staaltjes van humeurwisselingen meegemaakt...Als ik mij niet vergis, hebt u als kat niets tegen aaien maar mag men u zeker

niet tegen de haren in strelen.

- Meisje:** Ik weet zelfs niet of ik het zou kunnen verdragen als iemand me aanraakte.
- Man:** Dat zal wel beteren als u de grote liefde hebt ontmoet.
- Meisje:** (smalend) De grote liefde! Bah!
- Man:** Ze bestaat.
- Meisje:** Spreekt u uit ervaring?
- Man:** Jammer genoeg niet. Maar wat ik vandaag niet ken, kan morgen komen.
- Meisje:** Met het vrouwtje en een eindeloze rij kinderen voor de open haard. Ofwel is dat het grote geluk met hoofdletters, ofwel zegt de glimlach van de huisvader: "Ik investeer vijftuizend frank per maand en mijn bank doet de rest..." Mij maakt u niets wijs. Het patroon is zo oud als de wereld: de schroeiende verliefdheid, de brandende passie, de teloorgang en de sleur. De haat die daar uit groeit is veel heter dan de verliefdheid ooit is geweest.
- Man:** Mijn ouders werden na de passie onafscheidelijke vrienden. Zij voelden zich goed.
- Meisje:** Gemakzucht. Naast elkaar leven en niet durven denken dat er iets meer zou kunnen bestaan want dat is om moeilijkheden vragen... (met vuur) Passie bestaat, liefde niet. Na de paring vreet het spinnenvrouwtje het mannetje op... Dat is het echte leven.
- Man:** (nijdig) Mij goed! U leeft uw leven, ik het mijne. U houdt mij staande. De hemel weet waarom. U praat en praat over alles en niets. Ik luister en probeer zelfs, al weet ik weer niet waarom, deel te nemen aan uw gesprek. Misschien om aan deze onzinnige situatie toch nog wat zin te geven. Maar beeldt u zich alstublieft toch niet in dat ik, als ik straks thuis kom, anders zal gaan denken. Stel u voor dat ik plots alleen nog maar zocht naar passie! Belachelijk!
- Meisje:** (zeer zelfbewust glimlachend) Toch maakt u zich behoorlijk druk. Dat wil toch...
- Man:** (onderbreekt, nog steeds nijdig) Met reden, zou ik zeggen. Dat geleuter werkt me op de zenuwen. Zie ons hier staan... In het bos en het is ondertussen donker... doet me denken aan kampeertoestanden... de scouts hebben een dag braafjes gespeeld en kijken 's avonds naar de vlammen en veranderen de wereld.
- Meisje:** (zeer zelfbewust glimlachend) U onderbrak me. Ik was nog niet uitgepraat.
- Man:** Dat vreesde ik al. Excuseer. Ga uw gang.
- Meisje:** Als u zich kwaad maakt, wil dat toch zeggen dat dit gesprek u niet onverschillig laat.
- Man:** Nu feliciteert u uzelf omdat u een vreemde man hebt weten te boeien. Proficiat. Uw dag is geslaagd.
- Meisje:** Nog niet.
- Man:** Nee, want u hebt natuurlijk nog een hele trukendoos in petto. Met wat geheimzinnigheid wil u deze toestand hier